T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/287
KARAR NO : 2019/305
KARAR TR : 29/04/2019

ÖZET: İş merkezinde çıkan yangın sebebiyle sigortalının işyerinde meydana gelen ve poliçe kapsamında ödemesi yapılan maddi zararın, olayda kusuru bulunduğu ileri sürülen davalı Belediyelerden rücuen tazminiistemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi
Vekili : Av. Ç. K.
Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. C. A.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. S. C. Av. İ. D. Ş.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirket tarafından iki adet işyeri poliçesi ile güvence altına alınan Medikal İş Ticaret Ltd. Şti ne ait 224 ve 312 numaralı işyerinde 24.12.2003 tarihinde çıkan yangın neticesi maddi hasar meydana geldiğini, çarşı binasının Ankara İl Özel İdaresinin mülkiyetinde bulunduğunu, yangının M. B. isimli şahsın işyerinin içerisindeki benzinli jeneratör çalışır iken benzin ikmali yaptığı sırada benzin kabının tutuşması neticesi başladığını, davalı Metin'in İbrahim Karateke'nin çalışanı olup davalı İl Özel İdaresinin BK. nun 58. maddesi gereği bina maliki olarak sorumlu bulunduğunu, Ankara 10. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/95 Esas sayılı dava dosyasında alınan bilirkişi raporunda, tüm davalıların yangında kusurlu ve sorumlu olduğunun bildirildiğini, sigortalı işyerinde yaptırılan ekspertiz sonucu 391.000,00 TL hasar tespit edildiğini, bu miktarın 120.000,00 TL nin 26.12.2003 tarihinde bakiyesinin ise 06.02.2004 tarihinde sigortalıya ödendiğini, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 391.000,00 TL nin sigortalıya ödeme tarihlerinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalılardan tahsili istemiyle 02/09/2008 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi: 10.01.2013 gün ve E:2008/494, K:2013/16 sayılı dosyada "toplanan delillere ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, 312.800,00 TL'nin davalılar İl Özel İdaresi Müdürlüğü'ne izafeten Ankara Valiliği, Metin Bostan, İbrahim Karateke ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığından müştereken ve müteselsilen tahsiline" dair verdiği karar temyiz edilmiştir.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi: 09/04/2015 gün, E:2013/8121, K:2015/5686 sayılı ilamıyla "Dava, idarenin kamu hizmeti kusuruna dayanılarak açılmıştır. Hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davaların İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunu'nun 2.maddesi uyarınca idari yargı yerinde açılması gerektiği halde, davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine açılan davanın tefrik edilerek yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilmesi gerekirken davanın esasına girilerek sonuçlandırılması isabetli değildir. Görev, kamu düzenine ilişkin olup, re'sen dikkate alınmalıdır" gerekçesiyle kararın bozulmasına hükmederek dosyayı mahalline iade etmiştir.

Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi bozma ilamına uyarak 15/06/2016 gün, ve E:2016/361 sayılı ara kararla Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yönünden dosyayı tefrik ederek 2016/566 esas numarasına kaydetmiştir.

ANKARA 6. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ: 23.11.2016 gün ve E:2016/566, K:2016/636 sayılı dosyada "Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2013/8121 esas sayılı bozma ilamında da ifade edildiği gibi, dava idarenin kamu hizmeti kusuruna dayanılarak açıldığında hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davaların İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2.maddesi uyarınca idari yargı yerinde açılması gerektiği" görüşüyle davanın HMK'nın 114 ve 115. maddeleri gereği dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, aleyhine yasa yoluna başvurulmayan karar 12/04/2017 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez 312.800,00 TL maddi tazminat istemiyle 24/04/2017 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 10. İDARE MAHKEMESİ: 30.03.2018 gün ve E:2017/1069 sayılı ara kararıyla Altındağ Belediye Başkanlığını da hasım mevkiine almış, 20/11/2018 tarih ve E:2017/1069 sayı ile ve "Hizmet kusuru, idari hizmetin kuruluş ve işleyişinden kaynaklanır. Kamu hizmeti eksik ve kötü yürütülmekte ise veya bu faaliyet hizmet gerekleriyle bağdaştırılmayacak nitelikte ise idarenin hizmeti kusurlu yürüttüğünün kabulü zorunludur.

Bu bağlamda, özel hukuka tabi haksız fiil sorumluluğunu düzenleyen 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddesinde de, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren bir kişinin bu zararı gidermekle yükümlü olduğu

hükmü yer almakta olup, buna göre, gerek haksız fiil sorumluluğunda gerekse de hizmet kusurundan doğan sorumlulukta, zarara yol açan bir eylemin ya da eylemsizliğin mevcut olması ve zarar ile bu eylem ya da eylemsizlik arasında illiyet bağının bulunması gereklidir.

Öte yandan, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 22'nci maddesinin onyedinci fikrasında; sigorta eksperleri tarafından düzenlenen raporların delil niteliğinde olduğu hükmü yer almaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, Ankara İli Altındağ İlçesinde Ulus Modern Çarşı adlı iş merkezinde 24/12/2013 tarihinde çıkan yangın sebebiyle sigortalının işyerinde maddi zarar meydana geldiği, olaya ilişkin olarak düzenlenen sigorta ekspertiz raporuna istinaden davacı sigorta şirketi tarafından sigorta poliçesi kapsamında sigortalıya 26/12/2003 tarihinde 120.000,00 TL ve 06/02/2004 tarihinde 271.000,00 TL olmak üzere toplam 391.000,00 TL ödendiği belirtilerek, sigortalıya ödenmiş olan hasar bedelinin % 80'ine tekabül eden 312.800,00 TL maddi tazminatın ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte idare tarafından ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmakta olup, idarenin kusurlu olduğu yönündeki iddianın, yanan iş merkezinin maliki olmasına dayandırıldığı, işyeri ruhsatlarının düzenlenmesi hususunun ise tek başına/doğrudan hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk iddiasının esas teşkil etmediği, zira, yangın olayının işyerlerine ruhsat verilmesi ile doğrudan ilgili olmayıp, işyerlerinden birinde jeneratör çalıştırılmak istenirken benzinin tutuşmasından kaynaklandığının ve şahısların kişisel kusuruna dayanan sorumluluğunun bulunduğunun adli yargı merciinin kesinleşmiş kararı ile sabit olduğu, aynı maddi olaya ilişkin olarak sigorta şirketi tarafından açılmış rücuen alacak davası niteliğinde olan bu davaya konu uyuşmazlığın, idari hizmetin işleyişine ilişkin olarak işlem veya eylemden kaynaklanan hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk mevcut olduğu iddiasıyla açılmış bir tam yargı davası niteliği bulunmadığı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun özel hukuka tabi haksız fiil sorumluluğundan doğan tazminata dair hükümlerine tabi olduğu görüldüğünden iş bu davada adli yargı merciinin görevinde olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Bununla birlikte, aynı uyuşmazlığa ilişkin olarak davacı tarafından açılan rücuen alacak davasının Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 23/11/2016 tarih ve E:2016/566 K:2016/636 sayılı kararı ile görev yönünden reddedildiği, söz konusu kararın kanun yoluna başvurulmaksızın 12/04/2017 tarihinde kesinleştiği de dikkate alındığında görülen davada görevsizlik kararı vermiş olan adli yargı merciinin görevli olduğu anlaşıldığından 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19'uncu maddesi hükmü gereğince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmek suretiyle, görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması ve davanın esasının incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine kadar ertelenmesi gerekmektedir" görüşüyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19'uncu maddesi hükmü gereğince, Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 23/11/2016 tarih ve E:2016/566 sayılı dosyası merciinden istenilerek, bu karar ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmek suretiyle, "görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve davanın esasının incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine kadar ertelenmesine" karar vererek her iki dava dosyasını Mahkememize göndermiş, başvuru 12.04.2019 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 29/04/2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığınınesasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ınidari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Ankara İli Altındağ İlçesinde bulunan Ulus Modern Çarşı adlı iş merkezinde çıkan yangın sebebiyle sigortalının işyerinde meydana gelen ve poliçe kapsamında ödemesi yapılan maddi zararın, olayda kusuru bulunduğu ileri sürülen davalı Belediyelerden rücuen tazmini istemiyle açılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun;

*" Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15. Maddesi:*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

...c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek...

l)Gayrisıhhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek."

...o) Gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun:

"Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32. maddesi;" Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu

inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafi yapı sahibinden tahsil edilir…"

"Halihazır haritaların, imar planlarının ve yapı projelerinin hazırlanması ve uygulanması" başlıklı 38. maddesi; " Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler.

(Değişik:26.4.1989-3542/2.md.) Yapıların, mimari, statik ve her türlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını ve bunların uygulanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri, uzmanlık konularına ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar ile görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenecek olan fen adamları deruhte ederler."

"Yıkılacak derecede tehlikeli yapılar" başlıklı 39. maddesinde; "Bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerine, tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe on gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibinin bulunmaması halinde binanın içindekilere tebligat yapılır. Onlar da bulunmazsa tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıtla tespit edilir.

Tebligatı müteakip süresi içinde yapı sahibi tarafından tamir edilerek veya yıktırılarak tehlike ortadan kaldırılmazsa bu işler belediye veya valilikçe yapılır ve masrafi %20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir.

Alakalının fakruhali tevsik olunursa masraf belediye veya valilikçe bütçesinden karşılanır. Tehlike durumu o yapı ve civarının boşaltılmasını icabettiriyorsa mahkeme kararına lüzum kalmaksızın zabıta marifetiyle derhal tahliye ettirilir."

"Kamunun selameti için alınması gereken tedbirler" başlıklı 40. maddesi; "Arsalarda, evlerde ve sair yerlerde umumun sağlık ve selametini ihlal eden, şehircilik, estetik veya trafik bakımından mahzurlu görülen enkaz veya birikintilerin, gürültü ve duman tevlit eden tesislerin hususi mecra, lağım, çukur, kuyu, mağara ve benzerlerinin mahzurlarının giderilmesi ve bunların zuhuruna meydan verilmemesi ilgililere tebliğ edilir.

Tebliğde belirtilen müddet içinde tebliğe riayet edilmediği takdirde belediye veya valilikçe mahzur giderilir; masrafi %20 fazlasıyla arsa sahibinden alınır veya mahzur tevlit edenlerin faaliyeti durdurulur" hükümleri ile ruhsat ve proje denetimi konusunda Belediyenin görev ve sorumlulukları ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Dosyadaki bilgi ve belgeler ile yasal düzenlemeler gözetildiğinde; Ankara İli Altındağ İlçesinde Ulus Modern Çarşı adlı iş merkezinde 24/12/2013 tarihinde çıkan yangın sebebiyle sigortalının işyerinde maddi zarar meydana geldiği, olaya ilişkin olarak düzenlenen sigorta ekspertiz raporuna istinaden davacı sigorta şirketi tarafından sigorta poliçesi kapsamında sigortalıya 26/12/2003 tarihinde 120.000,00 TL ve 06/02/2004 tarihinde 271.000,00 TL olmak üzere toplam 391.000,00 TL ödendiği belirtilerek yangının oluşumunda kusuru bulunanlar aleyhinde Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2008/494 esas sayılı dosyasında Yargıtay bozması öncesi yapılan yargılamada alınan 14/11/2012 tarihli bilirkişi heyeti raporunda "dava konusu çarşı içinde projeye aykırı olarak açılan işyerlerine ruhsat veren... Davalı Belediyenin yangının meydana gelişinde ihmal ve kusurunun bulunduğu" belirlenmiş olmakla, davanın davalı Belediyeye karşı, ruhsatsız yapılar ve ruhsata aykırı yapıların denetimi konusunda yürütmesi gereken hizmeti gereği gibi yerine getirmemesi nedeniyle meydana geldiği iddia edilen yangın sebebiyle oluşan zararın rücuen tazmini istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Ankara 10. İdare Mahkemesinin 20.11.2018 gün ve E:2017/1069 sayılı ara kararıyla yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Ankara 10. İdare Mahkemesinin 20.11.2018 gün ve E:2017/1069 sayılı ara kararıyla yaptığı BAŞVURUNUN REDDİNE29/04/2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ